

Jill Santopolo

Lumina pe care am pierdut-o

Traducere din engleză de
Ana Andreescu

Editori:
Silviu Dragomir
Vasile Dem. Zamfirescu

Director editorial:
Magdalena Mărculescu

Redactor:
Oana Dușmănescu

Coperta colecției: Faber Studio
Credit foto: © Shutterstock / Canicula, © Shutterstock / Denis Gorelkin
Design copertă: Anthony Ramondo & Sandra Chiu

Director producție:
Cristian Claudiu Coban

Dtp:
Gabriela Chircea

Corectură:
Maria Mușuroiu
Ana-Maria Tamaș

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
SANTOPOLO, JILL

Lumina pe care am pierdut-o / Jill Santopolo; trad.: Ana Andreescu. -
București: Editura Trei, 2017
ISBN: 978-606-40-0184-9

I. Andreescu, Ana (trad.)

821.111

Titlul original: The light we lost
Autor: Jill Santopolo

Copyright © 2017 by Jill Santopolo
All rights reserved including the right of reproduction in whole or in part
in any form.
This edition published by arrangement with G. P. Putnam's Sons, an imprint
of Penguin Publishing Group, a division of Penguin Random House LLC.

Copyright © Editura Trei, 2017
pentru prezenta ediție

O.P. 16, Ghișeu 1, C.P. 0490, București
Tel.: +4 021 300 60 90; Fax: +4 0372 25 20 20
e-mail: comenzi@edituratrei.ro
www.edituratrei.ro

ISBN: 978-606-40-0184-9

Prolog

Ne cunoșteam de aproape jumătate de viață.

Te-am văzut zâmbind, încrezător, fericit.

Te-am văzut frânt, rănit, pierdut.

Dar niciodată nu te-am văzut așa.

M-ai învățat să caut frumusețea. În întuneric, în ru-
ină, tu ai găsit întotdeauna lumina.

Nu știi ce frumusețe voi găsi aici, ce lumină. Dar voi
încerca. O voi face pentru tine. Pentru că știi că tu ai
face-o pentru mine.

A fost atâta frumusețe în viața noastră împreună.

Poate că de aici ar trebui să încep.

Uneori, obiectele par să fi fost martorele istoriei. Eu îmi imaginam că masa de lemn în jurul căreia stăteam la seminarul despre Shakespeare ținut de profesorul Kramer, în ultimul nostru an de studiu, era de vârsta universității Columbia — adică se afla în acea încăpere încă din 1754, cu marginile roase și netezite, de secole-ntregi, de coatele unor studenți ca noi, lucru care, desigur, nu putea fi adevărat. Dar așa-mi imaginam eu. Studenți așezați acolo în timpul Revoluției, al Războiului Civil, al celor două Războaie Mondiale, al celor din Coreea, Vietnam, Golful Persic.

Este amuzant că, dacă m-ai întreba cine mai era cu noi în acea zi, nu cred c-aș ști să-ți spun. Le vedeam așa de clar fețele tuturor, dar, după treisprezece ani, îmi aminteam numai de tine și de profesorul Kramer. Nu-mi pot aminti nici măcar numele asistentei profesorului, care a intrat în sală alergând, târziu. Mai târziu chiar ca tine.

Kramer tocmai termina de strigat catalogul când tu ai împins ușa. Ai zâmbit către mine, lăsând să-și facă scurt apariția gropița din barbă, în timp ce-ți scoteai șapca ta

cu Diamondbacks și o strecurai în buzunar. Ochii ți s-au oprit rapid pe locul liber de lângă mine și apoi te-ai oprit și tu acolo.

— Și tu ești cine? a întrebat Kramer, în timp ce tu scooteai în rucsac după un caiet și un creion.

— Gabe, ai spus tu. Gabriel Samson.

Kramer a căutat numele în foaia din fața lui.

— Haideți să ne concentrăm pe punctualitate pentru restul semestrului, domnule Samson, a spus el. Ora începe la nouă. De fapt, haideți să ne concentrăm asupra noțiunii de „devreme“.

Tu ai aprobat dând din cap și Kramer a-nceput să vorbească despre temele din *Iuliu Cezar*.

— „Din zi în zi dușmanul crește, culmea, / Noi am atins-o și-am pornit la vale. / Se schimbă soarta ome-nească-ntruna: / Știm valul cum ne bate, el ne duce / Înspre noroc, dar dacă nu luăm seama, / Călătoria vieții ocolește / Printre nevoi și stânci. Așa e marea / Pe care navigăm și dacă valul / Ne saltă, se cuvine-a-l folosi; / Zădărnici altfel prilejul bun.“¹, a citit el și a continuat: sunt convins că ați citit. Cine-mi poate interpreta ce spune Brutus despre soartă și liber-arbitru, în acest text?

Îmi voi aminti întotdeauna acest pasaj pentru că, din ziua aceea, m-am gândit de multe ori dacă soarta noastră, a ta și-a mea, a fost să ne-ntâlnim la seminarul lui Kramer despre Shakespeare. Dacă în toți acești ani ne-a ținut împreună destinul sau a fost decizia noastră. Sau o combinație a acestora, pentru că ne-am lăsat purtați de curent.

¹ Iuliu Cezar, Ediție bilingvă de William Shakespeare. Traducere de Tudor Vianu, editura Pandora M (2004). (N. red.)

După ce Kramer a vorbit, câțiva dintre noi au răsfoit textul din fața lor. Tu ți-ai trecut degetele prin cârlionți, care și-au revenit apoi la forma lor inițială.

— Ei, ai spus tu, și restul clasei mi s-a alăturat îndreptându-și privirile spre tine.

Dar nu ai apucat să termini.

Asistenta profesorului, al cărei nume nu mi-l pot aminti, a intrat alergând în clasă.

— Îmi cer scuze pentru întârziere, a spus ea. Un avion a lovit Turnurile Gemene. Se transmitea la televizor chiar când eram pe punctul să plec de-acasă și să vin la curs.

Nimeni n-a prins semnificația cuvintelor ei; nici măcar ea.

— Pilotul era beat? a-ntrebat Kramer.

— Nu știu, a răspuns AP, luând loc la masă. Am așteptat, dar prezentatorii nu știau ce se întâmplă. Spuneau că era un fel de avion cu elice.

Dacă s-ar fi întâmplat acum, toate telefoanele noastre ar fi explodat cu informații. Alerte de pe Twitter și Facebook și notificări de la *New York Times*. Dar comunicarea nu era încă un fenomen instantaneu, pe-atunci, și Shakespeare n-a fost întrerupt. Am ridicat cu toții din umeri și Kramer a continuat să vorbească despre Iuliu Cezar. În timp ce luam notițe, ți-am urmărit cu privirea degetele de la mâna dreaptă frecând inconștient granulația mesei de lemn. Am mâzgălit absentă o imagine a degetului tău arătător, cu unghia lui inegală și cu pielița ruptă. Încă păstrez pe undeva caietul acela — într-o cutie plină cu hârtii de la Literatură Clasică și Civilizații Contemporane. Sunt sigură că e pe undeva pe-acolo.

Nu voi uita niciodată ce-am spus amândoi când am ieșit de la cursul de filosofie; chiar dacă cuvintele nu aveau nimic special, conversația este încrustată în memoria mea, ca parte a acelei zile. Am început să coborâm treptele împreună. Nu chiar împreună, dar unul lângă celălalt. Era senin, cerul albastru — și totul se schimbase. Numai că noi n-o știam încă.

Oamenii din jurul nostru vorbeau toți deodată.

— S-au prăbușit Turnurile Gemene!

— Cursurile se suspendă!

— Eu vreau să donez sânge. Știi unde pot dona sânge?

Eu m-am întors spre tine.

— Ce se petrece?

— Eu locuiesc în East Campus, ai spus tu, arătând spre cămin. Hai să aflăm ce se întâmplă. Tu ești Lucy, așa-i? Tu unde locuiești?

— În Hogan, am spus eu. Și, da, Lucy.

— Încântat de cunoștință, Lucy, eu sunt Gabriel.

Mi-ai întins mâna. Ți-am strâns-o și am privit în sus spre tine, în acest timp. Gropița și-a făcut iarăși apariția. Aveai ochi albaștri. M-am gândit, pentru prima dată: *Este frumos.*

Ne-am dus acasă la tine și ne-am uitat la televizor împreună cu colegii tăi de apartament, Adam și Scott, și Justin. Pe ecran, cădeau trupuri din clădiri, mormane de moloz înnegrite trimiteau spre cer semnale de fum și turnurile cădeau unul după altul. Dezastrul ne-a încremenit. Ne uitam uluiți la imagini, incapabili să corelăm întâmplările cu realitatea noastră. Faptul că se petrecea așa ceva în orașul nostru, la șapte mii distanță de unde ne aflam, că aceia erau oameni — ființe umane reale — nu încăpea încă în mintea noastră. Cel puțin nu într-a mea. Părea ceva foarte îndepărtat.

Celularele nu ne funcționau. Tu ai folosit telefonul de pe hol ca să-ți suni mama în Arizona și să-i spui că ești bine. Eu mi-am sunat părinții, în Connecticut; voiau să mă duc acasă. Aveau o cunoștință a cărei fiică lucra la World Trade Center și nimeni nu știa încă nimic despre ea. Vărul altcuiva avusese un mic dejun de lucru la Windows on the World¹.

— E mai sigur să nu fii în Manhattan, a spus tata. Dacă e vorba de antrax? Sau de război biologic. Gaz paralizant.

I-am spus tatei că metrourile nu funcționează. Probabil că nici trenurile.

— Vin să te iau, a spus el. Sar în mașină chiar acum.

— Voi fi bine, i-am spus. Sunt cu niște prieteni. Suntem bine. Te mai sun, mai târziu.

Tot nu mi se părea ceva real.

— Știi, a spus Scott, după ce am închis telefonul. Dacă aș fi o organizație teroristă, aș lansa o bombă deasupra noastră.

¹ Complex de restaurante și cafenele aflat la etajele 106 și 107 din Turnul de Nord al World Trade Center. Toate acestea au fost distruse în timpul atentatului terorist de la New York, pe 11 septembrie 2001. (N. red.)

— Ce mama dracu'?' a spus Adam.

Aștepta să primească vești de la unchiul lui, care era în NYPD.

— Vreau să spun că, dacă analizezi chestia asta din punct de vedere academic... a spus Scott, dar n-a mai continuat.

— Taci din gură, a spus Justin. Serios, Scott. Nu e momentul.

— Poate c-ar trebui să plec, ți-am spus eu, apoi.

Nici nu te cunoșteam cu adevărat. De-abia îți cunoscusem prietenii.

— Colegele mele de cameră se întrebă probabil unde sunt, am continuat eu.

— Sună-le, ai spus tu și ți-ai trecut degetele, absent, de-a lungul cozii mele.

Era un gest intim, genul de lucru care se petrece după ce au fost depășite toate barierele spațiului personal. Ca și cum ai mânca din farfuria altcuiva, fără să-i ceri permisiunea. Și, pe neașteptate, m-am simțit legată de tine, de parcă atingerea mâinii tale pe părul meu însemna ceva mai mult decât niște degete nervoase, neîndemânaticе.

M-am gândit la momentul acela mulți ani mai târziu, când am decis să-mi donez părul, și stilistul mi-a dat coada, învelită în plastic, arătând chiar mai închisă la culoare decât obișnuita nuanță castanie. Chiar dacă atunci tu erai la o lume distanță, am simțit că parcă te trădam, ca și cum tăiam legătura dintre noi.

Dar, apoi, în ziua aceea, imediat după ce mi-ai atins părul, ți-ai dat seama ce făcuseși și ai lăsat mâna să-ți cadă în poală. Mi-ai zâmbit din nou, dar de data aceasta nu te-am privit în ochi.

Am ridicat din umeri.

— Okay, am spus.

Mi se părea că lumea se face bucăți, ca și cum am fi trecut printr-o oglindă spartă într-un loc frânt dinăuntru ei, unde nimic nu avea sens, unde scuturile noastre erau la pământ, pereții noștri erau prăbușiți. În acel loc, nu exista niciun motiv să spui nu.

Am luat liftul până la Wien 11, și apoi tu ai deschis o fereastră la capătul culoarului.

— Cineva mi-a arătat asta în anul doi, ai spus. Este cea mai incredibilă imagine a orașului New York pe care o vei vedea vreodată.

Ne-am urcat pe fereastră, am ieșit pe acoperiș și am rămas fără aer. Din extremitatea de sud a Manhattanului se înălțau fuioare de fum. Tot cerul devenea gri, orașul era învăluit în cenușă.

— Oh, Doamne, am spus.

Ochii mi s-au umplut de lacrimi. Mi-am închipuit ce fusese acolo înainte. Am văzut spațiul gol unde odinioară se înălțaseră turnurile. În cele din urmă, m-am trezit la realitate. În clădirile acelea erau oameni.

Mi-ai căutat mâna și m-ai prins de ea.

Am rămas acolo în picioare, privind fix la consecințele nenorocirii, cu lacrimile curgându-ne pe obraji, habar n-am cât de mult timp. Cred că erau și alți oameni acolo cu noi, dar nu mi-i pot aminti. Numai pe tine te țin minte. Și imaginea aceluia fum. Este întipărit cu fierul roșu în creierul meu.

— Acum ce se-ntâmplă? am șoptit, în cele din urmă.

Priveliștea m-a făcut să înțeleg dimensiunea atacului.

— Ce urmează?

Tu te-ai uitat la mine și ochii noștri, încă umezi din cauza lacrimilor, au rămas fixați, atrași de un fel de magnetism pentru care lumea din jur nu mai există. Mâna ta a alunecat spre închietura mea și eu m-am ridicat pe vârfuri ca să-ți întâmpin buzele. Ne-am strâns în brațe, ca și cum asta ne-ar fi protejat indiferent de ce ar fi urmat. Ca și cum singura cale de a fi în siguranță era să-mi țin buzele lipite de ale tale. Momentul în care trupul tău m-a acoperit, așa m-am simțit — în siguranță, protejată de puterea și căldura brațelor tale. Ți-am simțit mușchii profilați sub mâinile mele și mi-am îngropat degetele în părul tău. Ți-ai înfășurat coada mea în jurul palmei, mângâind-o și trăgându-mi capul spre spate. Și am uitat de lume. În momentul acela, existai numai tu.

Ani de zile, m-am simțit vinovată pentru asta. Vinovată că ne-am sărutat prima dată în timp ce orașul ardea, vinovată c-am fost în stare să mă pierd în tine, în acel moment. Dar, mai târziu, am aflat că nu eram singuri. Unii mi-au spus în șoaptă că au făcut sex în ziua aceea. Că au conceput un copil. S-au logodit. Au spus „Te iubesc“ pentru prima dată. Există ceva în moarte care-i face pe oameni să vrea să trăiască. Noi voiam să trăim în acea zi și nu pot să ne condamn pentru asta. Nu mă mai condamn.

Când ne-am separat pentru a respira, mi-am înclinat capul, așezându-l pe pieptul tău. Ți-am ascultat inima și m-am simțit consolată de ritmul ei egal.

Tu te-ai simțit consolată de ritmul inimii mele? Te mai consolează încă?

IV

Ne-am întors în dormitorul tău, pentru că-mi promiseseși că faci cinste cu prânzul. Mi-ai spus că voiai ca, după masă, să ieșim din nou pe acoperiș cu aparatul de fotografiat și să faci niște poze.

— Pentru *Spectator*? am întrebat eu.

— Ziarul? ai spus tu. Nu. Pentru mine.

În bucătărie, mi-a atras atenția un morman de fotografii — printuri alb-negru cu imagini din campus. Erau frumoase, bizare, scăldate în lumină. Imagini așa de focalizate, încât un obiect oarecare arăta ca o operă de artă modernă.

— Unde se află ăsta? am întrebat.

După ce am privit o vreme, mi-am dat seama că era o imagine de-aproape a unui cuib de pasăre, învelit în ziare, reviste și eseul cuiva făcut pentru ora de literatură franceză.

— Oh, a fost ceva incredibil, ai spus tu. Jessica Cho — O cunoști? Cântă a cappella... Prietena lui David Blum... ea mi-a spus despre acest cuib pe care-l văzuse pe fereastră și care fusese făcut din tema pentru acasă a cuiva. Așa că m-am dus să-l văd. A trebuit să atârn în afara ferestrei

pentru a face această fotografie. Jess l-a pus pe Dave să mă țină de glezne, pentru că-i era frică că să nu cad. Dar am reușit s-o fac.

După această poveste te-am privit cu alți ochi. Erai îndrăzneț, curajos, hotărât să captezi frumosul. Privind în urmă, mă gândesc că exact asta voiai să cred. Încercai să mă impresionezi, dar eu nu mi-am dat seama de asta atunci. Mi-am zis numai: „Uau!“ Mi-am zis: „E minunat!“ Dar ceea ce era adevărat atunci și a fost adevărat de când te știu este că tu găsești frumusețea oriunde. Remarci lucruri pe care alți oameni nici nu le văd. Asta am admirat întotdeauna la tine.

— Asta vrei să faci? am întrebat, arătând spre fotografie.

El a scuturat din cap.

— E numai pentru amuzament, a răspuns. Mama e artistă. Ar trebui să vezi ce poate face, acele picturi abstracte enorme, uimitoare, dar își câștigă existența pictând mici pânze cu apusurile din Arizona, pentru turiști. Eu nu-mi doresc acest fel de viață, să creez ceea ce se vinde.

M-am sprijinit de masă și m-am uitat la restul fotografiilor. Rugină infiltrându-se într-o bancă de piatră, irizații sparte în marmură, o bară de metal corodată, în cel mai mic detaliu. Frumusețe unde eu nu mi-aș fi imaginat vreodată că există.

— Tatăl tău este și el artist? am întrebat eu.

Fața ți s-a întunecat. Am văzut asta clar, ca și cum o ușă s-ar fi închis în spatele ochilor tăi.

— Nu. Nu este, ai răspuns tu.

Mă poticnisem pășind dincolo de o limită despre care nu știusem că exista. N-am continuat în direcția aceasta — descopeream imaginea ta lăuntrică. Deja speram că era un teren pe care-l voi înțelege clar, unul care va deveni a doua natură de descoperit.

Tu tăceai. Tăceam și eu. Televizorul încă mergea în fundal și i-am auzit pe prezentatorii de știri vorbind despre Pentagon și despre avionul care s-a prăbușit în Pennsylvania. Oroarea situației a năvălit din nou asupra mea. Am pus fotografiile jos. Părea o perversiune să mă concentrez asupra frumuseții, în momentul acela. Dar, privind în urmă, poate că exact asta trebuia să fac.

— N-ai spus că mergem să luăm prânzul? am întrebat, cu toate că nu-mi era foame, cu toate că imaginile care se derulau pe ecranul televizorului făceau să mi se întoarcă stomacul pe dos.

Ușa din spatele ochilor tăi s-a deschis.

— Așa am făcut, ai spus, aprobând.

N-aveai decât ingrediente pentru chips-uri de porumb. Așa că, în mod mecanic, am tăiat roșiile în felii subțiri și am desfăcut o conservă de fasole cu un deschizător ruginit, în timp ce tu aranjai chips-urile *tortilla* într-unul din acele recipiente de unică folosință și rădeai brânza într-un castron cu cereale zdrobite.

— Dar tu ce faci? ai întrebat, ca și cum conversația noastră nu deraiase deloc.

— Îh? am făcut eu.

Am apăsat capacul conservei peste fasolea dinăuntru, ca să-l pot ridica și îndepărta.

— Și tu ești artistă?

Am pus capacul de metal pe masă.

— Nu, am răspuns. Cel mai creativ lucru pe care-l fac este să scriu povești pentru colegele mele de cameră.

— Despre ce? ai întrebat, cu capul înclinat într-o parte.

Am privit în pământ ca să nu vezi că m-am înroșit.

— Este stânjenitor, am spus, dar sunt povești despre un porcușor miniatural pe nume Hamilton, care a fost acceptat din greșeală la un colegiu pentru iepuri.

Ai izbucnit surprins în râs.

— Hamilton. Un porc, ai spus. Înțeleg. E amuzant.

— Mulțumesc, am zis eu, privindu-te.

— Deci asta vrei să faci după absolvire?

Luaseși borcanul cu *salsa* și îi loveai capacul de masă pentru a-l slăbi.

Am scuturat din cap.

— Nu cred că e o piață prea mare pentru poveștile lui Hamilton Porcușorul. M-am gândit să intru în industria reclamelor, dar, spunând asta, în acest moment, mi se pare o prostie.

— De ce o prostie? ai întrebat, desfăcând capacul borcanului cu un pocnet.

Eu am privit spre televizor.

— Are vreun sens chestia asta? Să faci reclamă? Dacă aceasta ar fi ultima mea zi pe acest pământ și dacă mi-aș fi petrecut toată viața în campanii prin care să le vând oamenilor brânză frământată... sau chips-uri... aș simți oare că am făcut ceva în viață?

Tu ți-ai mușcat buza. Ochii tăi spuneau: *Mă gândesc la asta*. Am aflat mai multe despre planurile tale. Probabil ai aflat și tu puțin despre ale mele.

— Ce-nseamnă să faci ceva în viață? ai întrebat.

— Asta-ncerc să aflu, ți-am spus eu, cu mintea zbârnâind, în timp ce vorbeam. Cred c-aș putea să fac ceva care să lase o urmă — în sens pozitiv. Să las lumea puțin mai bună decât am găsit-o eu. Cred asta în continuare, Gabe. Toată viața am râvnit să fac asta — și cred că și tu la fel.